

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

UNIONENS HÖGA
REPRESENTANT FÖR
UTRIKES FRÅGOR OCH
SÄKERHETSPOLITIK

Bryssel den 20.6.2023
JOIN(2023) 20 final

**GEMENSAMT MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA
RÅDET OCH RÅDET**

OM EN EUROPEISK STRATEGI FÖR EKONOMISK SÄKERHET

1. En strategi för ökad ekonomisk säkerhet i Europa

Den globala pandemin, Rysslands olagliga och oprovocerade krig i Ukraina, fientliga ekonomiska åtgärder, cyber- och infrastrukturattacker, utländsk inblandning och desinformation samt ökade globala geopolitiska spänningar har visat på risker och sårbarheter i våra samhällen, ekonomier och företag som inte existerade för bara några år sedan.

Under de senaste åren har EU varit framgångsrikt både när det gäller att uppnå resultat om våra prioriteringar och samtidigt ta itu med sårbarheter, både när det gäller energitrygghet, pandemiberedskap eller resiliensen i våra ekonomier, leveranskedjor och viktig teknik mer generellt.

Denna erfarenhet har dock också visat att Europa i vissa fall inte var tillräckligt förberett på de nya risker som har uppstått i den utmanande geopolitiska situationen som vi befinner oss i. Covid-19-pandemin har visat vilka risker starkt koncentrerade leveranskedjor kan utgöra för en välfungerande europeisk ekonomi. Rysslands anfallskrig mot Ukraina visade hur ett alltför stort beroende av ett enda land, särskilt ett land vars system har divergerande värden, modeller och intressen, minskar EU:s strategiska alternativ och äventyrar våra ekonomier och utsätter våra medborgare för fara. Medlemsstaterna och företagen har också varit tvungna att bära kostnaderna för ekonomiskt tvång, bland annat förbud mot europeisk export och bojkotter av europeiska varumärken, med syftet att tvinga dem att följa ett annat lands politiska prioriteringar. Alla dessa tendenser utgör en direkt risk för hur våra samhällen, ekonomier och den globala handeln fungerar, samt en direkt utmaning för EU:s strategiska intressen och förmåga att agera.

Med tanke på ökande geopolitiska spänningar och en global ekonomisk integration som är djupare än någonsin tidigare kan vissa ekonomiska flöden och verksamheter utgöra en risk för vår säkerhet. Mer än någonsin är vår säkerhet sammanflätad med vår förmåga att göra oss mer resilienta och minska de risker som uppstår från ekonomiska kopplingar som vi under de senaste årtiondena har betraktat som gynnsamma. Djupgående tekniska omställningar har ökat konkurrensnivån och gjort de ekonomiska och säkerhetsmässiga utmaningarna mer komplexa.

De nya geopolitiska och tekniska realiteterna gör att vi måste anpassa vår strategi så att vi bevarar merparten av EU:s mycket värdefulla ekonomiska förbindelser i världen samtidigt som vi ser till att de nya risker som vi står inför, som är begränsade men kritiska, hanteras på ett effektivt sätt.

EU står inte ensamt i denna process: länder över hela världen har börjat ta itu med de utmaningar de står inför när det gäller den ekonomiska säkerheten. Vissa utvecklade ekonomier har redan antagit särskilda strategier och håller nu på att genomföra dem. Utvecklingsekonomierna har också börjat vidta åtgärder för att diversifiera sina ekonomiska förbindelser för att minska skadliga beroenden och öka den lokala produktionen. Denna tendens återspeglar det faktum att det enda sättet att garantera vårt nuvarande välstånd, vår suveränitet och säkerhet är genom att komplettera traditionella strategier för nationell säkerhet med nya åtgärder för att trygga den ekonomiska säkerheten. Samarbete med våra allierade, partner och näringslivet

för att formulera och genomföra en vision om ekonomisk säkerhet kommer att ge en multiplikatoreffekt.

Även om EU har gjort mycket för att hitta lösningar på vissa utmaningar under de senaste åren behöver unionen nu en övergripande strategi för ekonomisk säkerhet, riskminskning och främjande av sitt tekniska försprång inom kritiska sektorer. Syftet är att skapa en ram för en tillförlitlig bedömning och hantering av risker för den ekonomiska säkerheten på EU-nivå, nationell nivå och företagsnivå, samtidigt som man bevarar och ökar den ekonomiska dynamiken. Genomförandet är desto viktigare i en tid då dessa risker både uppkommer snabbt och hänger samman med nationella säkerhetsproblem. Ett utmärkt exempel på detta är hur snabbt kritisk ny teknik utvecklas och gränserna mellan den civila och den militära sektorn suddas ut.

Utgångspunkten för denna strategi är att noga titta på riskerna och erkänna den inneboende spänning som finns mellan att stärka den ekonomiska säkerheten och att säkerställa att EU fortsätter att dra nytta av en öppen ekonomi.

EU är en av de mest attraktiva destinationerna för globala företag och investeringar. **EU:s ekonomier blomstrar tack vare en öppen och regelbaserad handels- och investeringsverksamhet, en säker gränsöverskridande konnektivitet och samarbete om forskning och innovation.** Dessa inslag kommer att förbli viktiga drivkrafter för EU:s konkurrenskraft och resiliens i takt med att vi påskyndar den gröna och den digitala omställningen. Vi måste förlita oss på handel och den inre marknaden för att främja konkurrens och säkerställa tillgång till råvaror, teknik och andra insatsvaror som är avgörande för att stärka konkurrenskraften och resiliensen och för att upprätthålla den nuvarande och framtida sysselsättningen och tillväxten. På samma sätt vill vi att våra partner runt om i världen ska fortsätta att dra nytta av tillgången till EU:s marknader, kapital och teknik för deras omställning till en ren och resilient ekonomi.

Denna balans är avgörande och säkerställer att EU:s ekonomiska och säkerhetsmässiga intressen förstärker varandra. Om vi ska kunna uppnå denna balans beror på följande tre prioriteringar: **1) främjande av vår egen konkurrenskraft, 2) skydd mot ekonomiska säkerhetsrisker, 3) partnerskap med så många länder som möjligt som delar våra farhågor eller intressen när det gäller ekonomisk säkerhet.**

Prioriteringarna i EU:s strategi för ekonomisk säkerhet

- **Främjande** av vår egen konkurrenskraft genom att göra vår ekonomi och våra leveranskedjor mer resilienta och stärka innovation och industriell kapacitet, samtidigt som den sociala marknadsekonomin bevaras. Detta kan uppnås genom att fördjupa den inre marknaden, investera i framtidens ekonomi genom en sund makroekonomisk politik och sammanhållningspolitik, NextGenerationEU samt genom investering i humankapital, bland annat genom att utveckla den europeiska arbetskraftens kompetens. Detta kräver diversifiering av försörjnings- och exportmarknaderna, eller att forsknings- och industribasen

främjas på strategiska områden som avancerade halvledare, kvantdatorteknik, bioteknik, nettonollindustrier, ren energi eller kritiska råvaror.

- **Skydd** mot gemensamt identifierade ekonomiska säkerhetsrisker genom att vi bättre utnyttjar de verktyg som vi redan har tillgång till, såsom handelspolitiska skyddsåtgärder, utländska subventioner, 5G/6G-nätens säkerhet, granskning av utländska direktinvesteringar och exportkontroll, samt det nya instrumentet för att motverka ekonomiskt tvång. Samtidigt måste vi bedöma effektiviteten i EU:s verktygslåda och vid behov utvidga den för att hantera några av de nya risker som vi står inför, till exempel i samband med export eller utgående investeringar inom en begränsad mängd viktig möjliggörande teknik med militära tillämpningar (t.ex. på områdena kvantfysik, avancerade halvledare och artificiell intelligens).
- **Partnerskap** med länder som delar vår oro över den ekonomiska säkerheten och med länder som har gemensamma intressen och är villiga att samarbeta med oss för att förverkliga omställningen till en mer resilient och säker ekonomi. I praktiken innebär detta ett samarbete med så många olika partner som möjligt för att stärka den ekonomiska säkerheten, främja resilienta och hållbara värdekedjor och stärka den internationella regelbaserade ekonomiska ordningen och multilaterala institutioner. Det innebär också partnerskap med länder som har likadana riskminskningsplaner, främjande och slutförande av frihandelsavtal och investeringar i hållbar utveckling och säkra förbindelser i hela världen genom strategin Global Gateway.

De grundläggande principerna för alla åtgärder för ekonomisk säkerhet som följer av denna strategi kommer att vara **proportionalitet**, för att se till att våra verktyg ligger i linje med risknivån och begränsar eventuella negativa oavsiktliga spridningseffekter på den europeiska och globala ekonomin, och **precision**, för att definiera exakt vilka varor, sektorer eller centrala industrier som omfattas och säkerställa att åtgärderna riktas mot själva riskerna.

Strategin bygger på det arbete som redan inletts på EU-nivå, med en kritisk granskning av unionens resiliens och sårbarheter för att göra den europeiska ekonomin och industrin mer konkurrenskraftig och resilient och stärka vårt öppna strategiska oberoende. Detta omfattar allt från större investeringar i den gröna och den digitala omställningen genom NextGenerationEU och mobilisering av fler privata investeringar till pelarna i EU:s industripolitik, såsom förordningen om halvledare, akten om kritiska råvaror och rättsakten om nettonollindustri. Detta bekräftades i Versaillesförklaringen, där EU-ledarna enades om behovet av att stärka Europas resiliens och suveränitet på områden som energi, hälso- och sjukvård och läkemedelsprodukter, livsmedelstrygghet och försvarskapacitet. Strategin är också ett svar på den oro som medborgarna uttryckte i samband med konferensen om Europas framtid.

Genomförandet av denna strategi kommer att kräva gemensamma åtgärder inom intern och extern politik. Det kräver också engagemang inte bara hos beslutsfattarna på EU-nivå och nationell nivå. Den privata sektorn kommer att vara en viktig partner som redan kommit långt i arbetet med att minska riskerna. De globala kapitalförvaltarna har radikalt ändrat fördelningen av kapital som svar

på de växande och alltmer komplexa riskerna i den globala ekonomin. Strävan efter resilienta och diversifierade leveranskedjor som ökar den ekonomiska säkerheten kommer att vara en central del av en långsiktig affärsstrategi som skyddar inte bara aktieägarnas intressen utan också allmänintresset. I identifieringen av de största riskerna och utformningen av de politiska lösningarna bör man utnyttja kunskapen hos sådana EU-företag som redan vidtagit åtgärder för att minska dessa hot.

Detta meddelande lägger grunden för en diskussion om ekonomisk säkerhet med medlemsstaterna och Europaparlamentet i syfte att skapa en gemensam ram för att minska riskerna och skydda unionens ekonomiska säkerhet. Meddelandet kommer att bidra till att definiera en strategi som vägleder den gemensamma bedömningen av risker, användningen av befintliga verktyg och identifieringen av eventuella luckor i EU:s ekonomiska säkerhetsarsenal, för vilka vi kommer att utveckla ett gemensamt svar.

2. Kartläggning av riskerna för den ekonomiska säkerheten i Europa

Syftet med denna strategi är att skydda EU:s ekonomiska säkerhet och stärka den ekonomiska resiliensen, samtidigt som man arbetar för att se till att vårt tekniska försprång bibehålls och stärks. Detta innebär att det investeras i EU:s konkurrenskraft, leveranskedjorna diversifieras och att man reagerar på metoder såsom ekonomiskt tvång. Syftet är att förhindra att känslig ny teknik och andra produkter med dubbla användningsområden läcker ut till tvivelaktiga destinationer som tillämpar civil-militära fusionsstrategier.

För att uppnå dessa mål behöver vi en klarsynt helhetsbild av riskerna och deras utveckling över tid. **Därför kommer kommissionen och medlemsstaterna att fördjupa sin analys av kritiska leveranskedjor, stresstesta dem och fastställa en risknivå.**

Kommissionen och den höga representanten har fastställt följande breda och icke uttömmande riskkategorier för den ekonomiska säkerheten, nämligen risker i samband med 1) resiliensen i leveranskedjor, 2) fysisk säkerhet och cybersäkerhet för kritisk infrastruktur, 3) tekniksäkerhet och teknickläckage, och 4) användning av ekonomiskt beroende eller ekonomiskt tvång som vapen. Dessa risker kan uppstå längs hela värdekedjan, från kunskapsskapande och grundforskning till kommersialisering och tillverkning i stor skala.

Typer av risker som de europeiska ekonomierna står inför

Risker som hänför sig till resiliensen hos leveranskedjor, inbegripet energitrygghet – Risk för prisökningar, bristande tillgång på eller knapphet i fråga om kritiska produkter eller insatsvaror i EU, inbegripet men inte begränsat till sådana som hänför sig till den gröna omställningen eller som behövs för att säkerställa en stabil och diversifierad energiförsörjning och tillgång till läkemedel.

Risker som hänför sig till den fysiska säkerheten och cybersäkerheten i kritisk infrastruktur

– Risk för störningar eller sabotage av kritisk infrastruktur, såsom rörledningar, undervattenskablar, elproduktion, transport, elektroniska kommunikationsnät, som undergräver ett säkert och tillförlitligt tillhandahållande av varor och tjänster eller datasäkerhet i EU.

Risker som hänför sig till teknisk säkerhet och teknickläckage

– Risk för EU:s tekniska framsteg, tekniska konkurrenskraft och tillgång till den senaste tekniken, bland annat genom skadliga metoder på det digitala området, såsom spionage eller olagligt kunskapsläckage. I vissa fall riskerar teknickläckage att stärka den militära kapaciteten/underrättelsekapaciteten hos sådana aktörer som kan använda den för att äventyra fred och säkerhet. Detta gäller särskilt för teknik med dubbla användningsområden såsom kvantteknik, avancerade halvledare eller artificiell intelligens, som därför kräver särskilda riskminskningsåtgärder.

Risk som hänför sig till att ekonomiska beroenden eller ekonomiskt tvång används som vapen

– Risk för att tredjeländer riktar in sig på EU, dess medlemsstater och EU:s företag genom åtgärder som påverkar handel eller investeringar för att åstadkomma en förändring av den politik som faller inom det legitima politiska beslutsutrymmet.

Slutligen är det viktigt att komma ihåg att vissa av de risker som anges ovan också kan sträcka sig så långt att de hotar den **nationella säkerheten** under vissa omständigheter. Detta skulle framför allt kunna vara läckage av teknik med dubbla användningsområden, utländska direktinvesteringar som hotar säkerheten och den allmänna ordningen, export av produkter med dubbla användningsområden eller utgående investeringar inom en begränsad mängd avancerad teknik som kan stärka militär kapacitet och underrättelsekapacitet hos aktörer som kan använda denna kapacitet för att hota internationell fred och säkerhet, och säker behandling av känslig information.

På grundval av detta föreslår kommissionen att man tillsammans med EU:s medlemsstater och med synpunkter från privata intressenter kartlägger och bedömer sådana risker för **EU:s ekonomiska säkerhet** som hotar unionens centrala intressen inom tydligt definierade parametrar, med beaktande av det föränderliga geopolitiska sammanhanget och, i förekommande fall, berörda parter synpunkter. Detta bör vara en dynamisk och kontinuerlig process.

Därför föreslår kommissionen följande förfarande, som ska genomföras tillsammans med medlemsstaterna och, när så är lämpligt, i samordning med den höga representanten:

- Risker för resiliensen hos leveranskedjor ska bedömas av kommissionen, genom att fördjupa EU:s analys av strategiska beroenden, med särskilt fokus på sådana beroenden som sannolikt kommer att användas som vapen för geopolitiska ändamål.

- Risker för den fysiska säkerheten och cybersäkerheten i kritisk infrastruktur ska fortsätta att bedömas i enlighet med rådets rekommendation av den 8 december 2022.
- Risker i samband med teknisk säkerhet och teknikläckage ska bedömas på grundval av en förteckning över strategisk teknik som är kritisk för den ekonomiska säkerheten. När det gäller de känsligaste riskerna kommer kommissionen att för riskbedömning föreslå en förteckning över teknik med dubbla användningsområden, som kan antas av rådet senast i september 2023. Förteckningen kommer att baseras på snävt definierade och proaktiva kriterier såsom en tekniks möjliggörande och omdanande karaktär, risken för en civil militär fusion och risken för att tekniken missbrukas för kränkningar av de mänskliga rättigheterna. De prioriterade teknikerna bör utvärderas tillsammans med medlemsstaterna senast i slutet av 2023, i syfte att fastställa de skyddsåtgärder och främjande åtgärder som behövs.
- Risker för att ekonomiska beroenden eller ekonomiskt tvång används som vapen ska bedömas även inom ramen för det nyligen överenskomna EU-instrumentet mot tvång.

I syfte att upprätthålla en enhetlig, målinriktad och aktuell strategi för ekonomisk säkerhet bör rådet, på grundval av synpunkter från kommissionen och, i förekommande fall, den höga representanten, se över de övergripande framstegen med riskbedömningen på dessa fyra områden var sjätte månad och årligen rapportera till Europeiska rådet.

Dessutom kommer den höga representanten, tillsammans med medlemsstaterna, att förbättra **den gemensamma kapaciteten för underrättelseanalys (SIAC)** för att öka dess förmåga att upptäcka hot mot EU:s ekonomiska säkerhet.

3. Genomförande av strategin för ekonomisk säkerhet

För att minska dessa risker bygger EU:s strategi för ekonomisk säkerhet på följande åtgärder:

- 1) **Främjande** av EU:s konkurrenskraft och tillväxt, stärkande av den inre marknaden, stöd för en stark och resilient ekonomi och främjande av EU:s forsknings-, teknik- och industribas.
- 2) **Skydd** för den ekonomiska säkerheten genom en rad strategier och verktyg, däribland riktade nya instrument vid behov.
- 3) **Partnerskap** och ytterligare förstärkning av samarbetet med länder i hela världen.

3.1 Främjande av EU:s ekonomiska bas, konkurrenskraft och tillväxt

Den inre marknaden är EU:s bästa tillgång för att bibehålla en välmående, innovativ och resilient ekonomi. Den är oftast förknippad med stordriftsfördelar för samarbete över gränserna inom EU och på lika villkor. Samtidigt utnyttjar EU genom sin **handelspolitik, Global Gateway-investeringar och annan politik** den inre marknaden för att hålla de globala leveranskedjorna öppna och utforma standarder, vilket ytterligare bidrar till att stärka EU:s

konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Genomförandet av **NextGenerationEU** och **sammanhållningsfonderna** sätter igång omfattande reformer och investeringar inom en rad olika sektorer, däribland kritisk infrastruktur, och bidrar redan till EU:s ekonomiska tillväxt, konkurrenskraft och resiliens.

Under de senaste åren har **kommissionen antagit flera konkreta förslag för att öka resiliensen och stärka leveranskedjorna**. I **EU:s industristrategi** fastställdes flera åtgärder för att stärka resiliensen hos den inre marknaden, såsom industriallianser för att påskynda verksamheter inom ren teknik, råvaror, processorer och halvledare, data, edgeteknik och molnteknik, viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse för att samla resurser för banbrytande innovationer, främja en cirkulär ekonomi, stärka grön kompetens och digitala färdigheter, och en ny strategi för att säkra EU:s ledarskap när det gäller att fastställa globala standarder. Energiomställningen i linje med målen i den europeiska gröna given och RepowerEU är också avgörande för att stärka EU:s energitrygghet. Betydande framsteg har redan gjorts på detta område, men ytterligare nödvändiga insatser kommer att fastställas i den kommande rapporten om tillståndet i energiunionen.

Förslaget till **akten om kritiska råvaror** syftar till att underlätta utvinning, bearbetning och återvinning av kritiska råvaror i EU, minska beroendet och öka beredskapen. **EU:s förordning om halvledare** kommer att säkerställa en säker försörjning av halvledare, medan den föreslagna **rättsakten om nettonollindustri** kommer att bidra till att öka framställningen av nettonollteknik i EU. Initiativen omfattar effektiva styrningsmekanismer som möjliggör snabbt samarbete och utbyte av information mellan kommissionen, rådet och medlemsstaterna.

Dessa initiativ har också en direkt inverkan på att ytterligare säkra leveranskedjor och tillgång till resurser (som i allt högre grad utmanas av strategiska konkurrenter, vilket framhålls i den strategiska kompassen för säkerhet och försvar), vilket är avgörande för en innovativ, konkurrenskraftig och resiliens **europisk försvarsteknisk och försvarsindustriell bas**. Ett snabbt antagande av dem är därför av avgörande betydelse för Europas ekonomiska säkerhet.

Krisinstrumentet för den inre marknaden syftar till att säkerställa tillgången till och den fria rörligheten för kritiska produkter i händelse av framtida nödsituationer. I framtiden kommer krisinstrumentet för den inre marknaden att göra det möjligt att övervaka strategiska produkter och tjänster, inbegripet störningar i leveranskedjor och relaterade brister, och reagera snabbt och kollektivt när så behövs.

Det finns ett akut behov av ytterligare investeringar både för att säkerställa EU:s ledarskap och konkurrenskraft inom forskning och utveckling av strategisk ny teknik. För att locka privata investeringar fortsätter kommissionen att utveckla **kapitalmarknadsunionen**. Kommissionen föreslår också en ny förordning om inrättande av en **europisk plattform för strategisk teknik (STEP)**. Denna plattform kommer att stödja utveckling, tillverkning eller förstärkning av respektive värdekedjor i unionen av deep tech och digital teknik, ren teknik och bioteknik för att uppnå målen för den gröna och den digitala omställningen. Detta kommer att göra det möjligt för unionen att minska eller förebygga strategiska beroenden.

Kommissionen kommer också före utgången av 2023 att rapportera om alternativ för att säkerställa lämpligt, strategiskt riktat stöd för utveckling av teknik med dubbla användningsområden, efter att ha sett över tillämpningsområdet för befintliga instrument.

3.2 Skydd mot ekonomiska säkerhetsrisker

EU har redan infört särskilda riskminskningsverktyg och åtgärder för att skydda mot ekonomiska säkerhetsrisker. Eftersom riskerna fortsätter att utvecklas måste vi bedöma hur effektiva verktygen är för att hantera riskerna och även överväga om det behövs uppgraderingar eller nya verktyg.

Förhindra att ekonomiska beroenden och ekonomiskt tvång används som ett vapen

Strategiska beroenden, som kan innebära risker för den ekonomiska säkerheten, kan förvärras av tredjeländers icke-marknadspolitik och metoder som snedvrider konkurrensen. Kommissionen kommer att använda handelspolitiska skyddsinstrument strikt för att ta itu med sådan orättvis politik och skadliga metoder, och den är redo att tillämpa förordningen om utländska subventioner för att säkerställa lika villkor med den inre marknaden.

Som ett svar på att EU och dess medlemsstater utsatts för avsiktliga ekonomiska påtryckningar under de senaste åren har EU antagit ett **EU-instrument mot tvång**. Instrumentets är först och främst till för att avskräcka länder från att begränsa eller hota att begränsa handel eller investeringar i syfte att förändra EU:s legitima politik, men ger även EU möjligheten att vidta motåtgärder som en sista utväg. EU kommer också att samarbeta med partnerländerna för att övervaka fall av tvång och bedöma och identifiera möjligheterna för samordnade åtgärder.

Ingående investeringar som påverkar säkerhet och allmän ordning

Förordningen om granskning av utländska direktinvesteringar har skapat en samarbetsmekanism där medlemsstaterna och kommissionen kan utbyta information, ta upp säkerhetsrelaterade problem och hitta lösningar som rör specifika utländska direktinvesteringar i syfte att skydda säkerhet och allmän ordning. Sedan oktober 2020 har kommissionen och medlemsstaterna granskat över 1 000 utländska direktinvesteringar. Kommissionen håller också på att utvärdera den nuvarande ramen och kommer att föreslå en översyn av den före utgången av 2023. Medlemsstater som ännu inte har infört nationella system för granskning av utländska direktinvesteringar bör göra detta snarast möjligt.

Teknisk säkerhet och teknikläckage

Att kunna utveckla och hålla jämna steg med ny teknik är avgörande för EU:s ekonomiska säkerhet, eftersom det minskar strategiska beroenden och gör det möjligt för oss att skydda eller skapa en teknisk fördel.

Öppenhet och internationellt samarbete är centrala begrepp för europeisk forskning och innovation. För att förhindra läckage av EU-finansierad teknik kan kommissionen exempelvis, i

motiverade fall, utesluta enheter i vissa tredjeländer eller enheter i EU som kontrolleras av vissa tredjeländer från att delta i FoI-projekt och utbyggnad av digital kapacitet, i syfte att skydda unionens strategiska tillgångar, intressen, oberoende och säkerhet. Den kan också bedöma effekterna av överföringen av resultat från Horisont Europa (inklusive immateriella rättigheter) som genererats av EU-finansierad forskning till icke-associerade tredjeländer och invända mot sådana överföringar.

Kommissionen har också tagit fram en **verktygslåda för hantering av utländsk inblandning i forskning och innovation**, som bidrar till att öka medvetenheten och bygga upp resiliens inom FoI-sektorn i hela Europa på nationell och sektoriell nivå för att stärka forskningssäkerheten i allmänhet.

När det gäller teknik som bedöms vara kritisk för den ekonomiska säkerheten (enligt avsnitt 2) kommer kommissionen efter en bedömning att föreslå åtgärder för att förbättra forskningssäkerheten för att säkerställa en systematisk och strikt tillämpning av ovannämnda verktyg och identifiera och åtgärda eventuella återstående luckor. Den kommer att göra detta samtidigt som vi bevarar öppenheten i vårt system, som är grunden för våra innovativa ekonomier.

Standardisering är en viktig del när man genom mjuk makt påverkar teknikutvecklingen och har därför indirekt en inverkan på EU:s ekonomiska säkerhet (bl.a. genom att låta EU begränsa möjligheterna till missbruk av teknik som skulle kunna hota dess ekonomiska säkerhet). I enlighet med **EU:s standardiseringsstrategi** måste EU kunna utforma internationella standarder i linje med sina värderingar och intressen – och med sitt regelverk. När det gäller framtida rättsakter om artificiell intelligens, data eller cyberresiliens kommer EU att arbeta med europeiska standarder och även försöka uppnå överensstämmelse med internationella standarder tillsammans med olika partner. På samma sätt kommer ett effektivt säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter, särskilt patent, också att bidra till att förhindra teknickläckage.

Inom ramen för sin strategi för cybersäkerhet från 2020 vidtar EU åtgärder för att motverka skadliga metoder på det digitala området för att skydda mot olagligt inflytande, industrispionage och olagligt kunskapsläckage. Den föreslagna **cyberresiliensakten** kommer att förbättra cybersäkerheten i den offentliga och privata sektorn när det gäller hårdvara och programvara som säljs i unionen. EU kommer att fortsätta att ta itu med stöd av immateriella rättigheter med hjälp av it, bland annat genom att använda **EU:s verktygslådor för hybrid- och cyberdiplomati** för att hantera sådan skadlig verksamhet.

Att skydda den ekonomiska säkerheten genom att skydda infrastrukturen

EU har antagit **direktivet om kritiska entiteters resiliens** och det **reviderade direktivet om säkerhet i nätverks- och informationssystem**. De utgör en uppdaterad och heltäckande rättslig ram för att stärka både den fysiska och digitala resiliensen hos kritisk infrastruktur (inklusive energi, transport, hälsa, digital infrastruktur, vatten och livsmedel). I enlighet med rådets

rekommendation från december 2022 genomförs redan riktade åtgärder för att säkerställa en gemensam EU-insats vid incidenter.

För att öka 5G-nätets säkerhet och resiliens fastställs i **5G-verktyglådan** en uppsättning åtgärder som ska tillämpas av alla medlemsstater, inklusive åtgärder för att begränsa eller utesluta högriskleverantörer. Den 15 juni 2023 uppmanade kommissionen de medlemsstater som ännu inte fullt ut har tillämpat dessa åtgärder på högriskleverantörer att göra så utan dröjsmål.

Den föreslagna **cyberresiliensakten** kommer också att spela en viktig roll för att säkra leveranskedjan för EU:s kritiska infrastruktur. Cyberriskbedömningar och cyberscenarier håller också på att utarbetas specifikt för infrastrukturen för elektronisk kommunikation och energisektorn, och kommer att tjäna som vägledning för åtgärder som stöds i den föreslagna **cybersolidaritetsakten**, särskilt samordnad testning av kritiska entiteter.

Bättre EU-samordning av exportkontroller av produkter med dubbla användningsområden

Vissa strategiska tekniker har dubbla användningsområden och kräver särskild uppmärksamhet. I enlighet med avsnitt 2 ovan kommer EU att upprätta en förteckning över teknik som är kritisk för den ekonomiska säkerheten och även att gemensamt bedöma riskerna i samband med den tekniken. Även om besluten om genomförande och efterlevnad av exportkontroller för produkter med dubbla användningsområden omfattas av en multilateral ram och en EU-ram ligger ansvaret främst på medlemsstaterna.

Den etablerade strukturen för exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden – med de multilaterala exportkontrollsystemen som normgivare – har under de senaste årtiondena inriktats på unionens säkerhetspolitiska mål och samtidigt främjat öppenhet och ett gynnsamt klimat för forskning, innovation och icke-spridning. EU kommer att stärka sitt stöd till de multilaterala systemen, även om det arbetet hämmas på grund av att unionen endast är medlem i ett av de befintliga multilaterala kontrollsystemen och observatör i ett annat.

Mot bakgrund av de nya utmaningarna i samband med den ökade militära potentialen hos en rad strategiska tekniker, Rysslands olagliga anfallskrig mot Ukraina, ökade geopolitiska spänningar och risker för den nationella säkerheten har dock vissa EU-medlemsstater och tredjeländer intensifierat sina nationella kontroller för att begränsa sådan export av kritisk teknik som sker utanför de processer som fastställs i de multilaterala exportkontrollsystemen, eller i vissa fall bygger vidare på dessa processer, t.ex. när det gäller tillverkningsutrustning för avancerade halvledarchip eller utrustning för kvantdatorteknik. Den senaste tidens utveckling har också visat på behovet av större flexibilitet i systemet för att kunna reagera på aktuella och snabbt föränderliga händelser.

EU:s förordning om kontroll av export av produkter med dubbla användningsområden reviderades 2021 för att bättre hantera risker i samband med den snabbt föränderliga säkerhets-, teknik- och handelsmiljön, med särskilt fokus på export av känslig, framväxande teknik.

Förordningen innehåller bestämmelser som gör det möjligt för en medlemsstat att införa exportkontroller på grundval av en annan medlemsstats lagstiftning. På så sätt kan exportkontroller, vars genomförande är en nationell befogenhet, ge en samordnad och gränsöverskridande effekt bland EU:s medlemsstater, med stöd av kommissionen. Bestämmelserna håller för närvarande på att prövas.

Behovet av snabbare och mer samordnade åtgärder på EU-nivå när det gäller exportkontroller har blivit akut. Om medlemsstaterna inför allt fler icke samordnade nationella kontroller skulle det skapa kryphål och undergräva exportkontrollernas effektivitet och den inre marknadens integritet. I takt med att fler tekniker utvecklas som är avgörande för den nationella säkerheten och som omfattas av nationella kontroller skulle eventuella skillnader mellan medlemsstaterna försvaga den ekonomiska säkerheten i EU som helhet. För att förhindra detta bör den nuvarande förordningen genomföras fullt ut. Samtidigt bör man börja fundera på att bygga vidare på den befintliga ramen för att utveckla en mer samordnad europeisk strategi som går utöver den nuvarande skyldigheten att säkerställa öppenhet mellan medlemsstaterna.

Kommissionen kommer därför att **senast i slutet av året lägga fram ett förslag för att förbättra den nuvarande ramens ändamålsenlighet och effektivitet.** Förslaget bör göra ramen bättre anpassad för sitt ändamål i den snabbt föränderliga teknik- och säkerhetsmiljön och stärka EU:s förmåga att fullt ut spela sin roll som global aktör i ett sammanhang där de multilaterala exportkontrollsystemen är under press, med full respekt för EU:s och medlemsstaternas respektive befogenheter.

Utgående investeringar

EU och medlemsstaterna har också ett gemensamt intresse av att **förhindra att våra företags kapital, expertis och kunskap bidrar till den begränsade mängd tekniska framsteg som bedöms vara centrala för att stärka den militära kapaciteten och underrättelsekapaciteten hos aktörer som kan använda dem för att undergräva internationell fred och säkerhet.**

Kontroller av strategisk handel och investering kräver en helhetssyn som gör det möjligt för oss att skydda våra väsentliga säkerhetsintressen. Detta väcker frågan om behovet av att inte bara låta exporterade varor utan även vissa utgående investeringar omfattas av kontroller för att motverka risken för att teknik och know-how läcker ut som en del av investeringarna.

Dessutom krävs ökat samarbete för att förhindra att känslig ny teknik, liksom andra produkter med dubbla användningsområden, läcker ut till problematiska ställen där civil-militära fusionsstrategier tillämpas, och för att undvika att bestämmelser om kontrollerad export och investeringar kringgås.

Kommissionen kommer i samarbete med medlemsstaterna att undersöka vilka säkerhetsrisker som kan uppstå till följd av **utgående investeringar.** Den kommer att inrätta en **ny särskild grupp med experter från medlemsstaterna** för att bistå i arbetet och bygga upp en ny strukturerad konfidentiell samarbetsmekanism. Med bidrag från denna nya expertgrupp kommer kommissionen

också att genomföra utåtriktad verksamhet och samråd med näringslivet och andra berörda parter samt partnerländer, beroende på vad som är lämpligt.

På grundval av detta kommer kommissionen att undersöka möjliga åtgärder för att hantera säkerhetsrisker i samband med utgående investeringar, i syfte att föreslå ett initiativ före årets slut.

Sammanfattningsvis behöver vi enighet på EU-nivå för en djärvare och snabbare användning av befintliga EU-instrument när så krävs och en mer beslutsam strategi för verkställighet. EU och dess medlemsstater bör se till att utnyttja instrumenten fullt ut för att stärka den ekonomiska resiliensen och skydda väsentliga säkerhetsintressen, även med tanke på effekterna utanför EU. Företag i EU bör också uppmuntras att integrera ekonomiska säkerhetsrisker i sina förfaranden för tillbörlig aktsamhet och riskhantering. På vissa områden identifieras dessutom i detta meddelande **behovet av att stärka eller utveckla nya verktyg för att matcha dagens risker.**

3.3 Partnerskap om ekonomisk säkerhet

EU kan inte uppnå ekonomisk säkerhet på egen hand, och dess politiska åtgärder kan inte vara unilaterala. Den globala ekonomin kommer att förbli integrerad och sammanlänkad, och effektiva EU-åtgärder är beroende av samarbete och samordning med andra. Öppenhet och samarbete är avgörande för att säkerställa att politiken för ekonomisk säkerhet inte får oönskade konsekvenser för tredjeländer, särskilt för de mest sårbara länderna. Att minska riskerna för leveranskedjorna och mildra störningar innebär diversifiering av utbudet och tillgång till en rad olika import- och exportmarknader. EU:s sårbarhet som är kopplad till kritiska beroenden inom strategiska sektorer är dessutom väldigt lik sårbarheten hos många andra globala aktörer, inklusive EU:s närmaste partner, samtidigt som alla länder är potentiellt sårbara för olika former av ekonomiskt tvång.

Detta utgör ett starkt argument för samarbete med så många partner som möjligt, inklusive långvariga likasinnade partner, såsom G7-medlemmarna, samt andra med vilka vi har gemensamma intressen och som är villiga att samarbeta med oss.

Detta samarbete kommer att vara flexibelt och variera i form, omfattning och typ av deltagare beroende på gemensamma intressen och beroendeförhållanden och beroende på det specifika politikområde eller de risker som identifierats.

Bilateralt och plurilateralt samarbete

EU utvidgar kraftigt sina instrument för bilateralt och plurilateralt samarbete till att bli en mer flexibel aktör när så är nödvändigt för att öka den ekonomiska säkerheten. Detta är ett centralt inslag i unionens politiska åtgärder, där säkerhetsbegreppet implementeras genom en diversifiering av partner. Det pågår redan ett intensivt samarbete om ekonomisk säkerhet med olika partner, däribland **USA** och **Indien** som en del av respektive **handels- och tekniskråd**. Den

ekonomiska dialogen på hög nivå mellan EU och Japan kommer att omfatta ett särskilt arbetsflöde om ekonomiska säkerhetsfrågor.

G7 är en viktig väg till samarbete om ekonomisk säkerhet. Uttalandet från toppmötet i Hiroshima i maj 2023 om ekonomisk resiliens och ekonomisk säkerhet bekräftar G7-ledarnas åtagande att arbeta tillsammans och med partner utanför G7 för att stärka den globala ekonomiska resiliensen och den ekonomiska säkerheten genom att bygga upp resilienta leveranskedjor och kritisk infrastruktur, reagera på skadliga metoder såsom icke-marknadspolitik och ekonomiskt tvång och förhindra läckage av kritisk och ny teknik.

Att ha **en så stor geoekonomisk verktygslåda som möjligt**, med allt från frihandelsavtal till digitala partnerskap, gröna allianser och partnerskap, råvarupartnerskap och råvaruklubben och stärkt samarbete med länder i EU:s grannskap, gör det möjligt för oss att hantera ett brett spektrum av ekonomiska säkerhetsrelaterade utmaningar med det ett lämpligt verktyg för att uppnå största möjliga samordning och effekt. Vi kommer att fortsätta att använda dessa instrument och anpassa dem för att bättre bidra till leveranskedjans resiliens och EU:s ekonomiska säkerhet.

Vi kommer att fortsätta att utnyttja EU:s omfattande nätverk av **frihandelsavtal** genom att genomföra det fullt ut och samtidigt arbeta för att utvidga det. Avtalen gör det lättare för företag att minska riskerna, diversifiera sig och minska beroendet genom att öppna nya marknader, de bidrar till att skapa ömsesidiga ekonomiska band, särskilt i regioner där EU annars skulle lämna ett tomrum som skulle fyllas av tredjeländer, och de stödjer social och miljömässig hållbarhet.

En viktig aspekt av den ekonomiska säkerheten är EU:s beredvillighet att stärka sina **partnerskap med utvecklingsländer** som skulle kunna spela en större roll i de globala värdekedjorna. EU:s ekonomiska och tekniska stöd till låg- och medelinkomstländer för industrialisering, den gröna omställningen och överbryggande av den digitala klyftan är inte bara värdefullt i sig och skapar positiva effekter för lokalsamhällena, utan bidrar också till vår ekonomiska resiliens genom att främja en mer diversifierad global ekonomi.

I detta avseende kommer **Global Gateway** och **partnerskapet för globala infrastrukturinvesteringar** att vara av avgörande betydelse för stödmottagarnas ekonomisk säkerhet och att stärka deras ekonomiska förbindelser och integrationen med globala ekonomier. Dessa initiativ kommer att hjälpa EU och dess partner att tillsammans hantera stora utmaningar, så som att bekämpa klimatförändringarna, bygga ut säker digital infrastruktur, förbättra hälso- och sjukvårdssystemen och uppnå målen för hållbar utveckling, samtidigt som partnererna erbjuds hållbara alternativ till sådana investeringsmetoder som skulle göra dem mer utsatta för ekonomiskt tvång från sina långivare. De bidrar också till EU:s ekonomiska säkerhet, särskilt genom att diversifiera leveranskedjorna och integrera värdekedjor med partner i viktiga sektorer.

EU kommer att fortsätta att bygga upp andra former av samarbete med olika partner i viktiga frågor, t.ex. när det gäller kritiska råvaror i en **klubb för kritiska råvaror**.

Multilateralt samarbete

På global nivå utgör multilateralt samarbete och den regelbaserade ramen grunden i den ekonomiska säkerheten för EU och för alla medlemmar i det internationella samfundet. Även i en miljö med strategisk rivalitet och ekonomisk konkurrens finns det utrymme för internationellt samarbete om gemensamma utmaningar och ett behov av tydliga regler som garanterar rättvis och öppen handel, vilket ger ett skydd mot tendensen med mer av den starkes rätt, ekonomisk fragmentering och protektionism.

Det ligger därför i EU:s intresse att stärka det multilaterala samarbetet genom internationella forum och organisationer som G20, FN och multilaterala utvecklingsbanker. På handelsområdet kommer EU att **fortsätta sina ansträngningar för att reformera Världshandelsorganisationen (WTO)** och återupprätta dess tvistlösningsfunktion, med tanke på den avgörande roll som WTO kan spela när det gäller att minimera risken för godtyckligt beteende och begränsa omfattningen av eventuella handelsrestriktioner.

Kommande åtgärder

Kommissionen och den höga representanten kommer att genomföra följande åtgärder inom ramen för sina respektive befogenheter:

- Tillsammans med medlemsstaterna utveckla en ram för **bedömning av risker** som påverkar EU:s ekonomiska säkerhet, där det ingår att upprätta **en förteckning över teknik som kritisk för den ekonomiska säkerheten och bedöma riskerna** med tekniken i syfte att utforma lämpliga riskreducerande åtgärder.
- Inleda en **strukturerad dialog med den privata sektorn** för att utveckla en kollektiv förståelse för ekonomisk säkerhet och uppmuntra den att lägga vikt vid tillbörlig aktsamhet och riskhantering mot bakgrund av ekonomiska säkerhetsproblem.
- Ytterligare stödja EU:s tekniska suveränitet och resiliensen i EU:s värdekedjor, bland annat genom att utveckla kritisk teknik genom **STEP**.
- Se över **förordningen om granskning av utländska direktinvesteringar**.
- Undersöka alternativ för att säkerställa lämpligt riktat stöd till **forskning och utveckling av teknik med dubbla användningsområden**.
- Fullt ut genomföra **EU:s förordning om exportkontroll** av produkter med dubbla användningsområden och lägga fram ett förslag för att säkerställa att den är ändamålsenlig och effektiv.
- Föreslå ett initiativ för att hantera säkerhetsrisker i samband med **utgående investeringar**.
- Föreslå åtgärder för att förbättra **forskningssäkerheten** genom att se till att de befintliga verktygen används strikt och systematiskt och genom att identifiera eventuella återstående luckor.

- Undersöka den riktade användningen av **Gusp-instrument** för att stärka EU:s ekonomiska säkerhet, inklusive verktygslådor för hybrid- och cyberdiplomati och verktygslådan för utländsk informationsmanipulering och inblandning.
- Ge **EU:s gemensamma kapacitet för underrättelseanalys (SIAC)** i uppdrag att arbeta specifikt med att upptäcka eventuella hot mot EU:s ekonomiska säkerhet.
- Se till att skyddet och främjandet av EU:s ekonomiska säkerhet integreras fullt ut i Europeiska unionens yttre åtgärder och **intensifiera samarbetet med tredjeländer** i frågor som rör ekonomisk säkerhet.

Slutsats

I en sammanlänkad värld kan inget land agera på egen hand för att garantera sin ekonomiska säkerhet. I dagens värld kan medlemsstaternas ekonomiska och nationella säkerhetsintressen, sårbarheter och reaktioner sällan ses eller identifieras isolerat från intressen hos andra medlemsstater eller hos unionen som helhet. Enskilda medlemsstaters intressen är oupplösligt förbundna med en väl fungerande inre marknad, integriteten i EU:s handelspolitik och säkerhetsintressena hos EU som helhet.

Alternativet till en EU-strategi för ekonomisk säkerhet är att våra partner kommer att välja allianser, medan mindre välvilliga aktörer kommer att försöka söndra och härska. Därför är det avgörande för unionens ekonomiska säkerhet med en gemensam och samordnad EU-insats på alla politikområden, genom samarbete mellan EU och medlemsstaterna. Nyckeln till framgång kommer att vara att agera i samförstånd.